

**Archeologisch inventariserend
veldonderzoek door middel van
bureau- en booronderzoek aan de
Nieuw-Loosdrechtsedijk te
Nieuw-Loosdrecht,
gemeente Wijdemeren (NH)**

opdrachtgever
datum
projectleider
projectnummer
status
ISSN-nummer
MUG-publicatie

familie C. de Groot
2 november 2010
de heer G.J. de Roller
93088209
definitief
1875-5313
2009-86

MUG-projectnummer	93088209
Opdrachtgever	familie C. de Groot
MUG-publicatie	2009-86
Bevoegd gezag	gemeente Wijdmeren
Beheer en plaats documentatie	MUG Ingenieursbureau b.v.
Onderzoek meldingsnummer bureauonderzoek	38069
Onderzoek meldingsnummer booronderzoek	38070
Tekst	de heer drs. ing. G.J. de Roller
Afbeeldingen	de heer A. Huygen
Redactie	mevrouw H. Stollenga
Status	definitief
Autorisatie	de heer drs. B. Bij
Uitgegeven door	MUG Ingenieursbureau b.v. Postbus 136 9350 AC Leek
Datum	2 november 2010
ISSN	1875-5313

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	1
1 Inleiding	2
1.1 Algemeen	2
1.2 Ligging van het onderzoeksgebied	2
1.3 Doel van het onderzoek	3
1.3.1 Bureauonderzoek	3
1.3.2 Verkennend inventariserend veldonderzoek	3
1.4 Werkwijze	3
1.4.1 Bureauonderzoek	3
1.4.2 Verkennend inventariserend veldonderzoek	3
2 Resultaten	5
2.1 Bureauonderzoek	5
2.1.1 Huidige situatie en aardwetenschappelijke waarden	5
2.1.2 Bekende archeologische waarden	6
2.1.3 Historische situatie	8
2.1.4 Toekomstige ingreep	9
2.1.5 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	9
2.2 Inventariserend veldonderzoek	10
2.2.1 Verkennend booronderzoek	10
2.2.2 Waarderend booronderzoek	11
3 Conclusie en aanbeveling	12
3.1 Conclusie	12
3.2 Aanbeveling	12
4 Literatuurlijst	13

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Boorstaten Nieuw-Loosdrecht
Bijlage 2 Overzicht van de onderzoekslocatie, boorpuntenkaart

Samenvatting

In verband met het voornemen op het onderzochte perceel aan de Nieuw Loosdrechtsedijk te Nieuw-Loosdrecht een nieuwe woning te bouwen, zullen in de nabije toekomst bodemverstorende ingrepen plaatsvinden. Conform de Wet op de Archeologische Monumentenzorg is een inventariserend veldonderzoek (IVO) noodzakelijk. Kappelle Onroerend Goed heeft namens haar opdrachtgever, familie De Groot, MUG Ingenieursbureau, afdeling Archeologie, opdracht gegeven het IVO uit te voeren. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een booronderzoek.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het terrein op een dekzandrug ligt waarin zich een podzolbodem heeft kunnen vormen. Het terrein rondom het onderzoeksgebied is een veenontginningsgebied. Gezien de landschappelijke ligging is er bij een intacte bodemopbouw grote kans op het aantreffen van archeologische resten uit de steentijd. Daarnaast is er kans op het aantreffen van resten uit de ontginningsperiode.

Het verkennend booronderzoek wijst uit dat de bodemopbouw in het dekzand deels intact is. Op het dekzand ligt plaatselijk een laag restveen met daarop een laag opgebracht zand. In het opgebrachte zand bevinden zich fragmenten bouwpuin.

Op de locaties met een (deels) intacte dekzandbodem is een waarderend onderzoek uitgevoerd door het zetten van megaboringen, waarbij bodemmonsters zijn genomen. Vervolgens zijn deze bodemmonsters gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 3 mm. In de zeefresiduen zijn alleen fragmenten bouwpuin aanwezig die uit de basis van de opgebrachte laag grond afkomstig zijn. Er zijn geen indicatoren aangetroffen die wijzen op resten uit de steentijd of de ontginningsperiode.

Er wordt daarom aanbevolen geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren. Mocht men tijdens het grondwerk onverhoopt alsnog op archeologische resten stuiten, dan dient de bevoegde overheid, gemeente Wijdmeren, hiervan meteen op de hoogte gebracht te worden.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

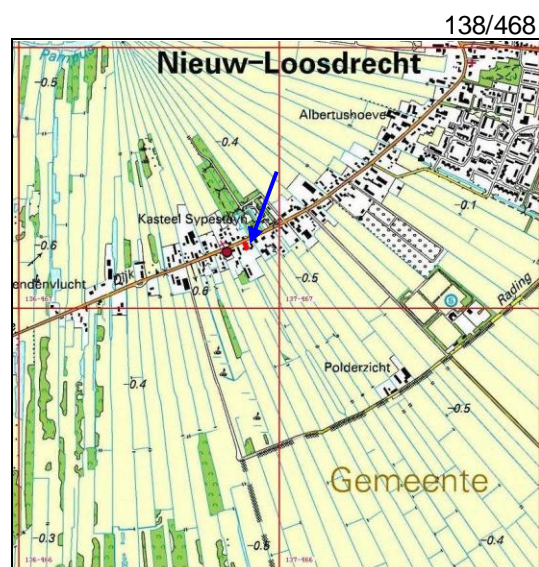
De aanleiding voor het hier beschreven archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) zijn de bouwplannen van familie De Groot voor het onderzochte perceel. Omdat deze plannen met bodemversturende ingrepen gepaard gaan, is een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek wordt uitgevoerd conform de Wet op de Archeologische Monumentenzorg. Familie De Groot heeft MUG Ingenieursbureau, afdeling Archeologie, opdracht gegeven het IVO uit te voeren. Voorafgaand aan het veldwerk is een bureaustudie verricht. Het archeologisch booronderzoek heeft plaatsgevonden op 18 november 2009 door de heer G.J. de Roller en is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1. Het archeologische onderzoek is gelijktijdig met het milieukundig onderzoek uitgevoerd.

Tabel 1.1 Overzicht van de objectgegevens

Objectgegevens	
Provincie	Utrecht
Gemeente	Wijdmeren
Plaats	Nieuw-Loosdrecht
Toponiem	Nieuw Loosdrechtsedijk
Kaartblad	31F
Coördinaten	136855/467250 NW 136871/467257 NO 136884/467232 ZO 136872/457226
Grondsoort	zandgrond
Geomorfologie	dekzandrug

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt aan de zuidzijde van Nieuw Loosdrechtsedijk 163 en is in gebruik als erf (zie afbeelding 1). De totale oppervlakte is circa 1100 m².

136/466

Afbeelding 1. Topografische kaart met in rood (bij de blauwe pijl) het onderzoeksgebied.
(bron: Topografische Dienst Nederland)

1.3 Doel van het onderzoek

1.3.1 Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek heeft als doel inzicht te krijgen in bekende en de te verwachten archeologische waarden van het plangebied. Aan de hand van deze informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. De volgende vragen zijn op het bureauonderzoek van toepassing:

- Vraag 1: Wat is de archeologische verwachting van het gebied buiten de reeds bekende AMK-terreinen (indien mogelijk gespecificeerd naar aard, vindplaatsen en perioden)?
- Vraag 2: Zijn er binnen de verwachtingszones specifieke aandachtslocaties aan te geven (zandkoppen of ruggen, veentjes, historische bebouwing en infrastructuur)?
- Vraag 3: Wat is er bekend over bodemversturende ingrepen in het onderzoeksgebied?
- Vraag 4: Welk vervolgonderzoek is er nodig om de door het bureauonderzoek in beeld gebrachte specifieke archeologische verwachting te toetsen?

1.3.2 Verkennend inventariserend veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft als doel het verwachtingsmodel te toetsen en waar nodig aan te vullen. Daarnaast dienen de vragen uit het Plan van Aanpak (PvA), opgesteld door de heer G.J. de Roller, te worden beantwoord.

- Vraag 1: Is de bodemopbouw intact en hoe ziet die eruit?
- Vraag 2: Zijn er archeologische indicatoren aanwezig en zo ja, wat is de aard, datering en horizontale en verticale spreiding hiervan?
- Vraag 3: Komt het verwachtingsmodel overeen met de veldgegevens?

Aan de hand van de gegevens van beide onderzoeken kan worden nagegaan of er in het onderzoeksgebied archeologische waarden te verwachten zijn en of de voorgenomen ingrepen een bedreiging vormen voor het archeologische bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd hoe hiermee omgegaan dient te worden.

1.4 Werkwijze

1.4.1 Bureauonderzoek

In het bureauonderzoek wordt het huidige grondgebruik beschreven, de historische situatie en mogelijke verstoringen, alsmede de bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden. Hiertoe worden onder andere topografische kaarten gebruikt, de plannen en gegevens van de opdrachtgever, luchtfoto's en, indien aanwezig, gegevens van milieukundig onderzoek.

Een beschrijving van de historische situatie is gebaseerd op historisch topografisch kaartmateriaal, zoals kadastrale kaarten en de website van Wat was waar (<http://ngz.watwaswaar.nl/>). Voor de bekende bodemkundige en geologische waarden wordt gebruikgemaakt van bodemkaarten en geomorfologische kaarten. De archeologische waarden zijn gebaseerd op de gegevens in Archis (digitale database van de Nederlandse archeologie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)) waar de archeologische monumentenkaart deel van uitmaakt. Daarnaast wordt, indien mogelijk, teruggegrepen op gegevens van al eerder uitgevoerd onderzoek in de directe omgeving. Met behulp van deze gegevens wordt een gespecificeerde verwachting voor het onderzoeksgebied opgesteld.

1.4.2 Verkennend inventariserend veldonderzoek

Om het gespecificeerde verwachtingsmodel te toetsen, wordt een inventariserend booronderzoek uitgevoerd dat bestaat uit een boorgrid van zes boringen per ha. Deze boringen zijn verspreid over het terrein gezet om een juiste indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen en er een ideale verdeling van

de boorpunten over het terrein ontstaat. Voor het boren is er gebruikgemaakt van een verlengbare edelmanboor met een diameter van 7 cm.

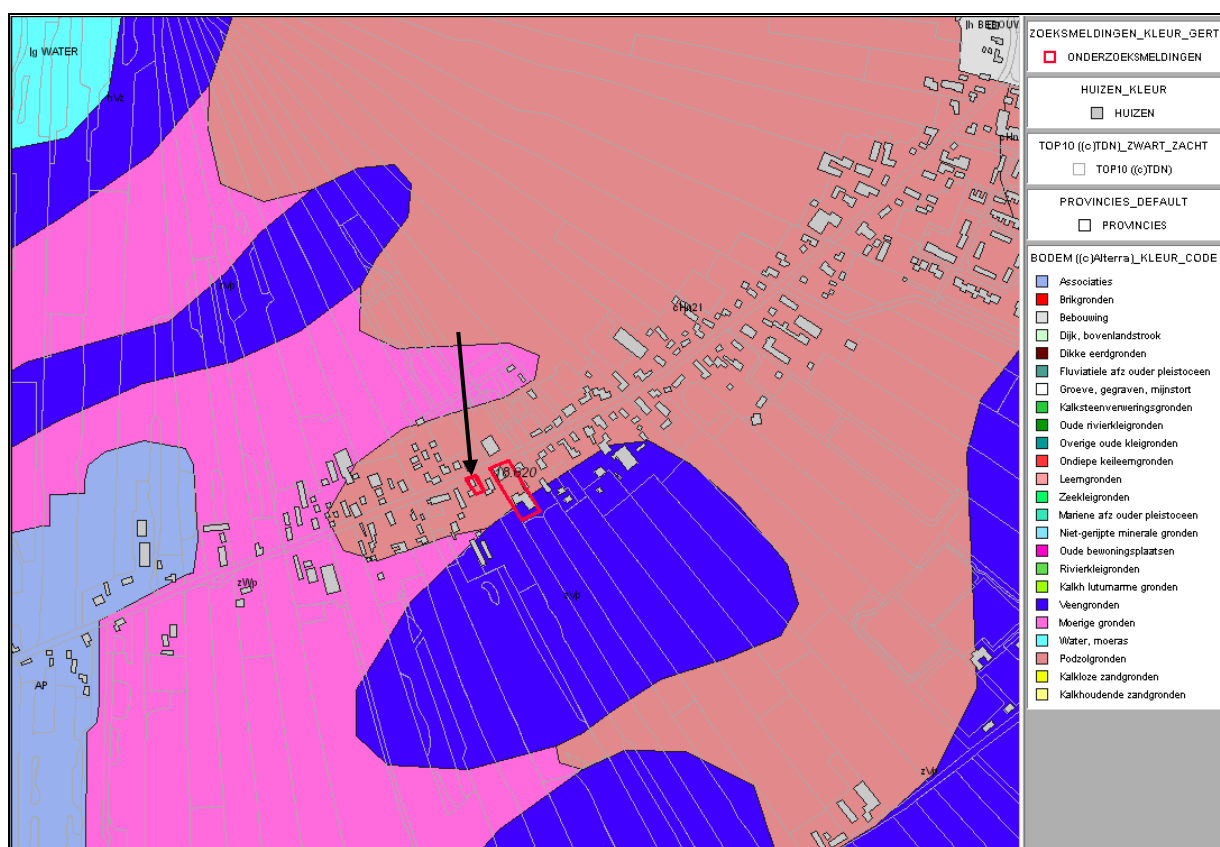
De boorkernen zijn uitgelegd waarbij de verschillende bodemlagen nauwkeurig zijn beschreven en opgemeten. De boorbeschrijvingen zijn gemaakt conform de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, die is gebaseerd op NEN 5104. Hierbij is gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkscherven, vuursteen, bot, houtskool, fosfaat, verbrand leem en natuursteen.

2 Resultaten

2.1 Bureauonderzoek

2.1.1 Huidige situatie en aardwetenschappelijke waarden

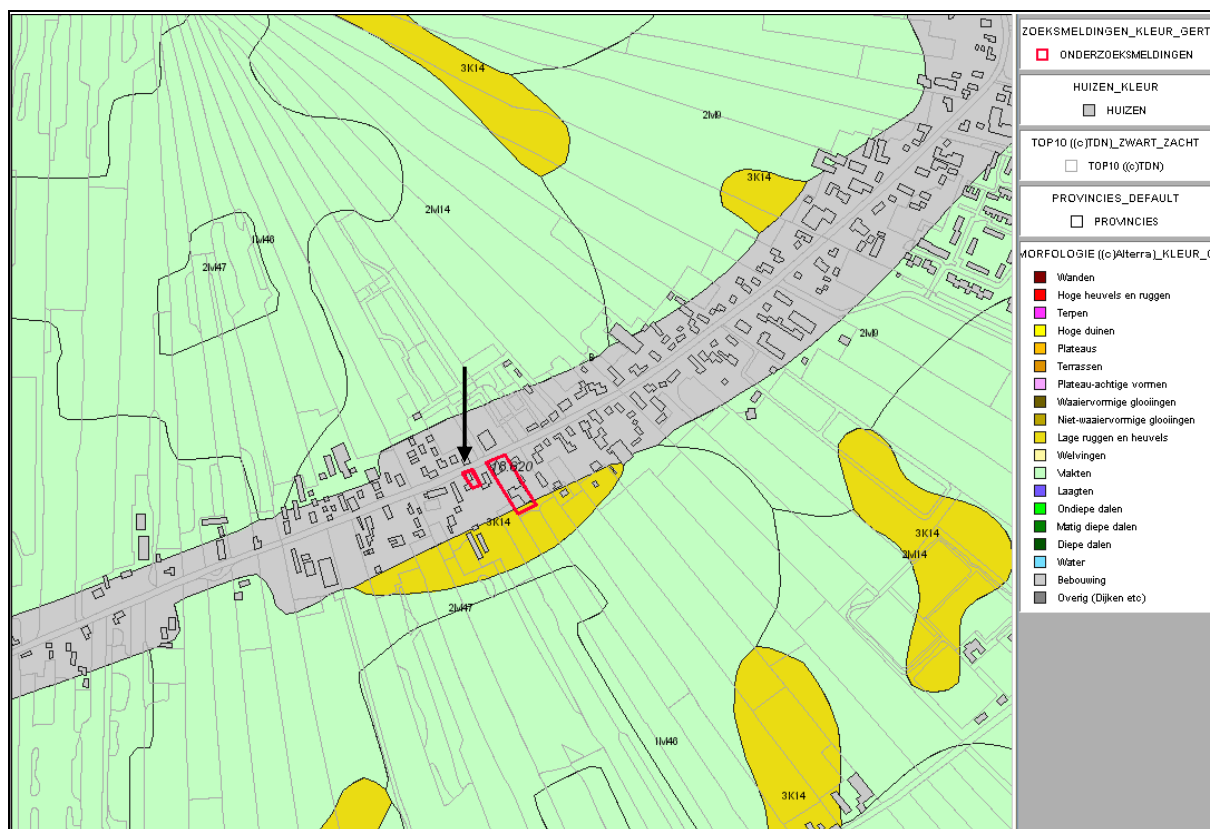
Het onderzoeksterrein is momenteel in gebruik als woning met erf. Volgens de bodemkaart bestaat het terrein uit een laarpodzolbodem van leemarm, tot zwak lemig fijn zand, code cHn21. Naar het zuiden gaat de bodem over in meerveengronden, die op een ondergrond van zand met een podzolbodem liggen. In noordelijke richting liggen gronden met een moerige podzol (zie afbeelding 2). Laarpodzolgronden bestaan uit oudere ontginningsgronden met een humeus dek van 30-50 cm dikte. Er is hier sprake van ophoging door middel van plagenmest. Onder de humeuze toplaag bevindt zich een B-horizont.

Afbeelding 2. Bodemkaart rondom het onderzoeksgebied (roodomlijnd bij de pijl).
(bron: Archis 2: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

Op de geomorfologische kaart is het onderzoeksgebied niet gekarteerd omdat het deel uitmaakt van de bebouwde kom van Nieuw-Loosdrecht. Extrapolatie van de gegevens wijst uit dat het onderzoeksgebied op een dekszandrug ligt (code 3K14) die in een ontgonnen veenvlakte ligt (zie afbeelding 3).

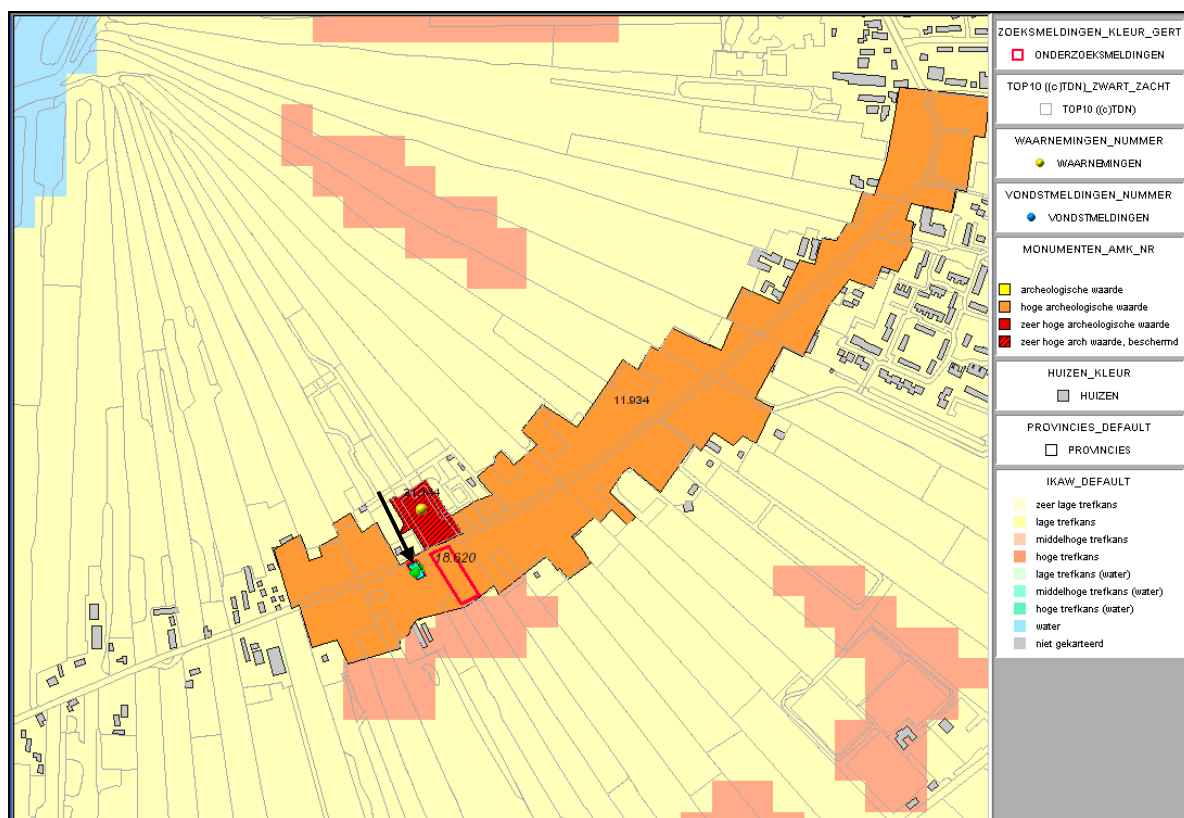

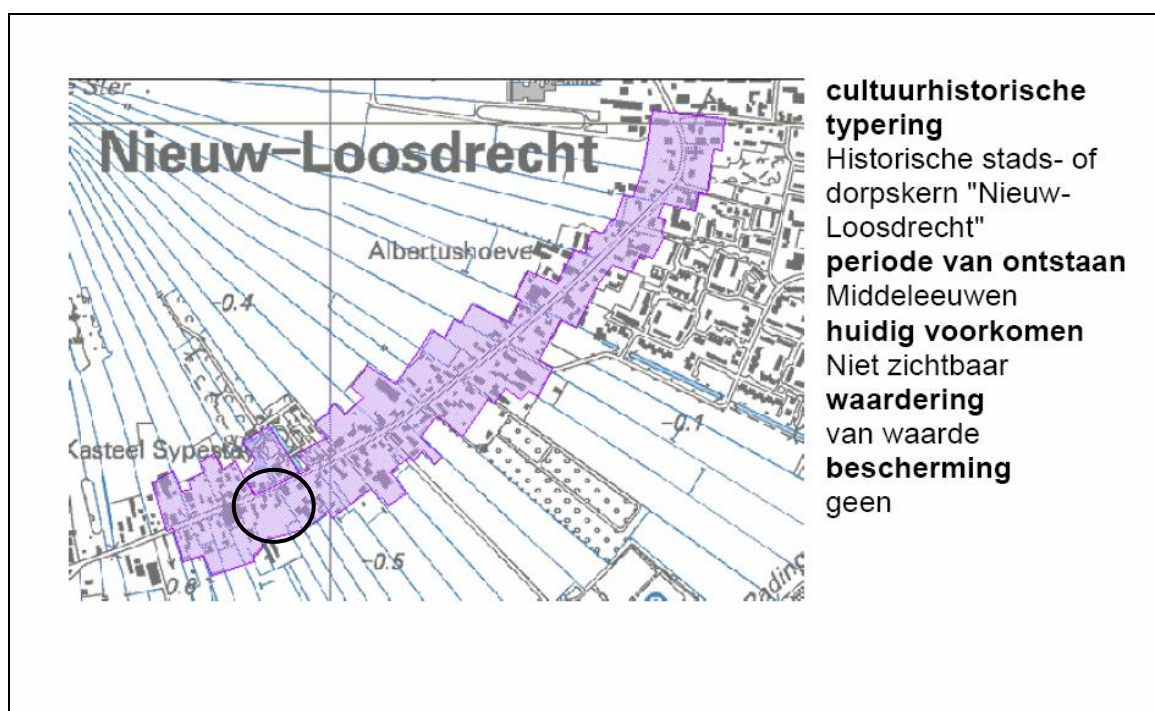
Afbeelding 3. Geomorfologische kaart met, bij de pijl, het onderzoeksgebied (roodomlijnd).
(bron: Archis 2: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

2.1.2 Bekende archeologische waarden

Van het onderzoeksgebied zelf en de directe omgeving zijn vrijwel geen gegevens in Archis opgenomen. Het onderzoeksgebied maakt deel uit van de oude dorpskern van Nieuw-Loosdrecht (zie afbeelding 4). Deze dorpskern heeft een hoge archeologische waarde. Deze waardering is overgenomen op de cultuurhistorische waardenkaart van gemeente Wijdemeren (zie afbeelding 5). Ten noorden van het onderzoeksgebied ligt het kasteel Sypesteyn. Het kasteelterrein betreft een beschermd archeologisch monument, waar de fundamenten van de voorganger van het huidige kasteel liggen. Tegenover Sypesteyn stond in de 16e eeuw de Sypekerk. Op twee percelen ten oosten van het onderzoeksgebied is een paar jaar geleden een archeologisch booronderzoek uitgevoerd. Hierbij is aanbevolen vervolgonderzoek uit te voeren.

Afbeelding 4. Kaart met archeologische monumenten. Het onderzoeksgebied ligt bij de pijl.
(bron: Archis 2: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

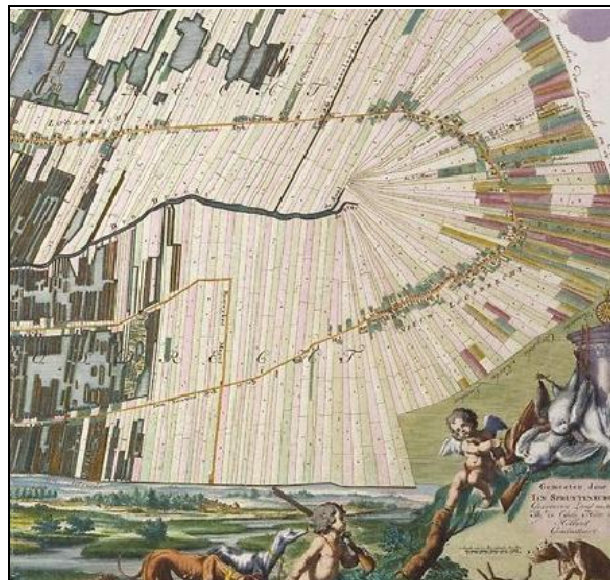
Afbeelding 5. Gedeelte van de Cultuurhistorische Waardenkaart van gemeente Wijdereen, waarbij de onderzoekslocatie binnen de zwarte cirkel ligt

2.1.3 Historische situatie

Van oorsprong bestaat het gebied rond Loosdrecht uit een veengebied dat in de periode 1000-1300 is ontgonnen. De strokenverkaveling die nu nog aanwezig is, stamt uit deze periode. Langs de dijken zijn de dorpskernen van Oud- en Nieuw-Loosdrecht ontstaan. De historische kern van Nieuw-Loosdrecht stamt uit de periode 1308-1500.

Afbeelding 6. Kaart van Blaeu uit 1657
(Bron: <http://www.leidenarchief.nl>)

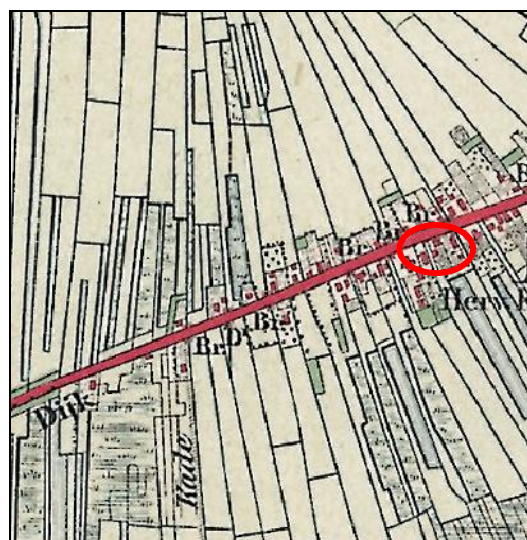

Afbeelding 7. Kaart uit 1734 (Bron: [watwaswaar.nl](http://www.watwaswaar.nl))

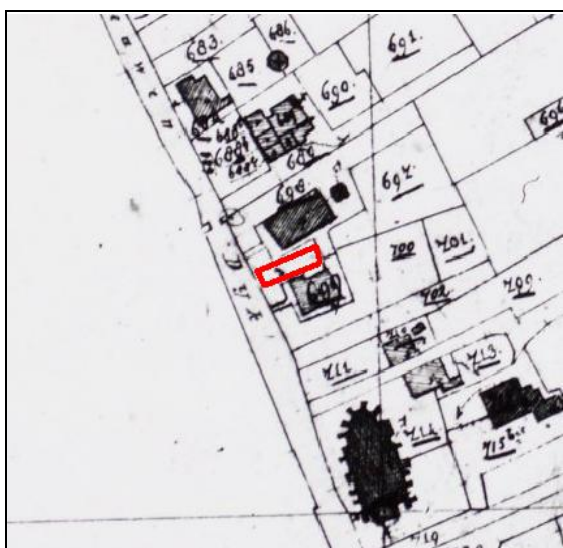
De kaart van Blaeu uit 1657 geeft de kenmerkende ronde structuur van de dijk weer. Verdere details ontbreken op deze kaart. De kaart uit 1734 die op de website [watwaswaar.nl](http://www.watwaswaar.nl) is opgenomen, laat wel de kenmerkende strokenverkaveling zien. Hierbij zijn in het uiterste westen al waterpartijen te zien. In de 19^e eeuw zijn de plassen al verder naar het westen opgerukt en op de Bonkaart uit 1900 zijn ten zuiden van het onderzoeksgebied nog niet ontgonnen stroken aanwezig (zie afbeeldingen 8 en 9). Direct achter de woningen liggen tuinen en boomgaarden die overgaan in graslanden.

Afbeelding 8. Kaart uit 1873

Afbeelding 9. Kaart uit 1900

Afbeelding 10. Kadastrale minuut van 1811-1832 met in rood de ligging van de huidige bebouwing, oost georiënteerd (Bron: www.watwaswaar.nl)

Op de kadastrale kaart uit 1811-1832 is op de onderzoekslocatie geen bebouwing aanwezig (zie afbeelding 10). Links en rechts ervan staan wel woningen. Op de bonnekaart uit 1900 is een woning zichtbaar die tegen de weg aan ligt. Vermoedelijk is dat de huidige woning (zie afbeelding 9 binnen de cirkel). De huidige bebouwing stamt vermoedelijk uit het eind van de 19^e eeuw en behoort niet tot de oudere bewoning van Nieuw Loosdrecht.

Afgezien van de ontginning en bebouwing lijkt het gebied weinig bodemversturende ingrepen te hebben ondergaan.

2.1.4 Toekomstige ingreep

Men heeft het voornemen de bestaande woning te slopen en een nieuwe te bouwen. De woning wordt op heipalen gezet en niet onderkeldert. De bodemverstoring is dus beperkt tot een kruipruimte van circa 80 cm diepte.

2.1.5 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Het onderzoeksterrein ligt op een dekzandrug binnen een veengebied. In het dekzand is vermoedelijk een podzolprofiel aanwezig. Het terrein is in de periode 1000-1300 ontgonnen. Langs de kaden in het gebied ontstaat de bebouwing. Afgezien van de ontginning en bebouwing lijken er weinig tot geen bodemversturende ingrepen te hebben plaatsgevonden. Dekzandruggen in venige/natte gebieden zijn altijd aantrekkelijk geweest voor bewoning. Op de dekzandrug zit men relatief hoog en droog nabij een lager gelegen nat gebied. Op de grens van het natte en drogere terrein kan sprake zijn geweest van een grote variatie in flora en fauna. In dit soort gebieden zijn vooral resten uit de steentijd (mesolithicum - neolithicum) te verwachten (tabel 2.1 geeft een overzicht van de verschillende archeologische perioden). Daarnaast kunnen resten uit de (veen)ontginningsperiode aanwezig zijn. Ook kunnen sporen die verband houden met het kasteel Sypesteyn worden aangetroffen, zoals resten van tuinaanleg.

De vragen die voor het bureauonderzoek gelden kunnen als volgt worden beantwoord:

- Vraag 1: Wat is de archeologische verwachting van het gebied buiten de reeds bekende AMK-terreinen (indien mogelijk gespecificeerd naar aard, vindplaatsen en perioden)?
Binnen het onderzoeksgebied zijn resten uit de steentijd en de periode middeleeuwen- Nieuwe Tijd te verwachten.
- Vraag 2: Zijn er binnen de verwachtingszones specifieke aandachtslocaties aan te geven

(zandkoppen of ruggen, veentjes, historische bebouwing en infrastructuur)?

Het onderzoeksgebied is relatief klein waardoor geen speciale aandachtsgebieden zijn aan te wijzen.

Vraag 3: Wat is er bekend over bodemverstorende ingrepen in het onderzoeksgebied?

Afgezien van de ontginning en bebouwing lijken er in het onderzoeksgebied geen bodemverstorende ingrepen te hebben plaatsgevonden.

Vraag 4: Welk vervolgonderzoek is er nodig om de door het bureauonderzoek in beeld gebrachte specifieke archeologische verwachting te toetsen?

Om het beeld van het bureauonderzoek te toetsen is een archeologisch booronderzoek noodzakelijk. Hierbij kan vastgesteld worden of de bodemopbouw nog intact is en of er verder onderzoek noodzakelijk is.

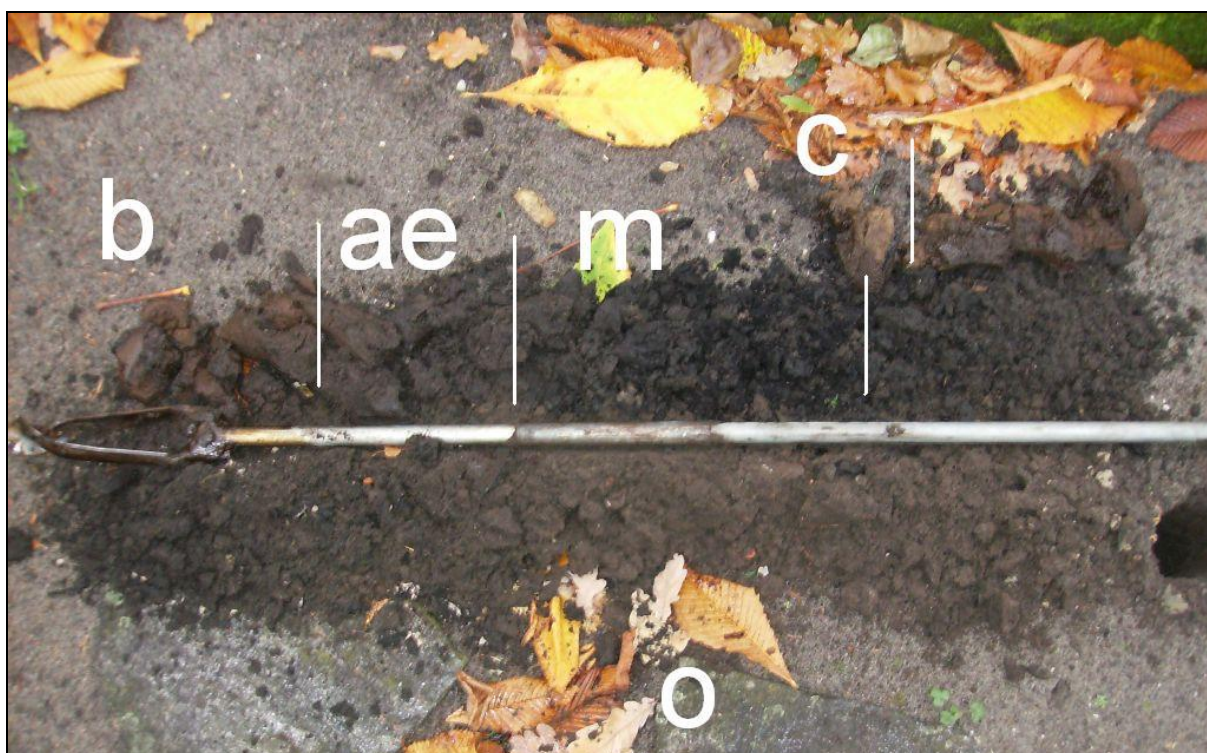
Tabel 2.1 Onderstaande tabel geeft een vereenvoudigde archeologische tijdsschaal.
(naar Brandt et. al. 1992)

Periode	Datering
paleolithicum	tot 8800 voor Chr.
mesolithicum	8800 - 4900 voor Chr.
neolithicum	5300 - 2000 voor Chr.
bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
ijzertijd	800 - 12 voor Chr.
Romeinse tijd	12 voor Chr. - 450 na Chr.
vroege middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
late middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Nieuwe Tijd	1500 - heden

2.2 Inventariserend veldonderzoek

2.2.1 Verkennend booronderzoek

Uit het booronderzoek blijkt dat de bodemopbouw globaal bestaat uit dekzand dat naar boven toe via een laag restveen over gaat in opgebracht zand met puinresten (zie bijlage 1). Afbeelding 10 geeft een beeld van boring 1 waarbij o: de opgebrachte grond is, m: de moerige laag, ae: de AE-horizont, b: de B-horizont en c: de C-horizont. In de boringen tegen de Nieuw Loosdrechtsedijk aan ontbreekt deze laag restveen. In de boringen verder van de weg af is deze veenlaag nog aanwezig. In drie boringen (1, 3 en 5) is in de top van het dekzand een B-horizont aanwezig. De aanwezigheid van deze bodemhorizont wijst er op dat de bodemopbouw hier grotendeels intact is. Van deze boringen ligt boring 1 tegen de Nieuw Loosdrechtsedijk aan en de boringen 3 en 5 liggen aan de achterzijde van het perceel (zie bijlage 2). In de boringen op het middendeel van het perceel is geen intacte bodem aangetroffen. In de afdekkende ophogingslaag is geen ouder leefniveau aangetroffen.

Afbeelding 10. Beeld van boring 1

Naast de boringen 1, 3 en 5 is met een megaboor een monster van de top van het dekzand genomen. Tevens is op circa 5 m buiten deze boringen een extra megaboring gezet (7, 8 en 9) waarbij de top van het dekzand is bemonsterd.

2.2.2 Waarderend booronderzoek

Het bemonsterde dekzand is binnen gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 3 mm. De zeefresiduen zijn bestudeerd op het voorkomen van archeologische indicatoren. Tabel 2.2 geeft een overzicht van de inhoud van de zeefresiduen. De boringen 1 en 9 zijn aan de weggant van het perceel gezet. Hier zijn veel puinfragmenten aangetroffen, die vooral van geeltjes afkomstig zijn. Boring 3 en 7 zijn aan de zuidoostkant van het perceel gezet. In boring 3 zit roodbakkerend geglaazuurd aardewerk dat uit de Nieuwe Tijd stamt. In boring 7 zit geen vondstmateriaal. Boring 5 en 8 liggen aan de zuidwestkant van het perceel en bevatten moderne, hardgebakken baksteenresten.

Tabel 2.2. Overzicht van de inhoud van de megaboringen

boring	diepte	horizont	Inhoud	datering
1	150-200	E B	kalksteen, natuursteen	Nieuwe Tijd
3	100-120	B	aardewerk, geglaazuurd	Nieuwe Tijd
5	110-150	E B	baksteen resten, glas, lei	Nieuwe Tijd
7	100-120	E B	leeg	
8	120-150	E B	baksteen resten, hard gebakken	modern
9	125-150	B	baksteenresten (geeltje), lei, houtskool	Nieuwe Tijd

Hoewel de top van het intacte dekzand is bemonsterd, is ook een deel van de bovenliggende bodemlaag meegenomen. Alle aangetroffen vondsten zijn uit de onderzijde van deze bovenliggende bodemlaag afkomstig.

3 Conclusie en aanbeveling

3.1 Conclusie

Uit het verkennend booronderzoek blijkt dat de bodemopbouw van het dekzand op drie plaatsen intact is. Hier is in het veld direct een waarderend onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat de bodem tot op het dekzand is beïnvloed door bouwactiviteiten op het perceel. In vrijwel alle boringen is baksteengruis aanwezig dat uit de Nieuwe Tijd stamt. In de top van het dekzand zijn geen oudere resten aangetroffen. De aangetroffen bouwresten zijn vermoedelijk met het ophogen van het perceel in de grond gekomen. Binnen de ophogingslaag is geen fasering zichtbaar.

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten uit de steentijd. De ophogingslaag is zodanig vergraven dat de kans op het aantreffen van 'in situ' resten uit de ontginningsperiode minimaal is.

De vragen uit de inleiding die betrekking hebben op het booronderzoek kunnen als volgt worden beantwoord:

Vraag 1: Is de bodemopbouw intact en hoe ziet die eruit?

Op een enkele plaats is de top van het dekzand (deels) intact. In het dekzand is in de helft van de boringen een B-horizont aangetroffen. Het dekzand gaat naar boven toe over in een vergraven laag restveen, waarop opgebracht zand ligt met baksteengruis. In de boringen tegen de weg aan ontbreekt het restveen.

Vraag 2: Zijn er archeologische indicatoren aanwezig en zo ja, wat is de aard, datering en horizontale en verticale spreiding hiervan?

In de bemonsterde top van het dekzand zijn alleen resten van bakstenen en leisteen aangetroffen. In boring 3 zit geglazuurd aardewerk uit de Nieuwe Tijd. Dit materiaal lijkt uit de vergraven toplaag afkomstig te zijn.

Vraag 3: Komt het verwachtingsmodel overeen met de veldgegevens?

Het verwachtingsmodel gaat uit van de trefkans op resten uit de steentijd en ontginningsperiode bij een intacte bodemopbouw. De bodemopbouw is deels intact. In deze bodem zijn geen resten uit de steentijd en de ontginningsperiode aangetroffen. Er zijn alleen resten uit de Nieuwe Tijd aangetroffen. Het verwachtingsmodel komt dus deels overeen met de veldgegevens.

3.2 Aanbeveling

In de top van het dekzand zijn geen indicatoren aanwezig die wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats uit de steentijd. Binnen de ophogingslaag zijn geen indicatoren aangetroffen van resten uit de ontginningsperiode. Daarom wordt geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen.

Mocht tijdens de uitvoering van het grondwerk onverhoopt alsnog op archeologische resten worden gestuit, dan dient de bevoegde overheid, gemeente Wijdmeren¹, hiervan meteen op de hoogte te worden gebracht.

---

¹ Gemeente Wijdmeren, Postbus 190, 1230 AD Loosdrecht, tel. (035) 655 95 95.

4 Literatuurlijst

Brandt, R.W. et. al. (red), 1992. *Archis, Archeologisch basisregister, versie 1.0* Amersfoort. Cultuurhistorische Waardenkaart gemeente Wijdmeren.

Koeslag, G.J. 1970. *Bodemkunde*. Wageningen.

Bijlage 1 Boorstaten Nieuw-Loosdrecht

boring 1 Edelman

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	<i>opmerkingen</i>
60 ZAND, matig fijn, zwak siltig, matig humeus	grijsbruin	geleidelijk	<i>bodemkundige interpretatie</i> : bouwvoor
110 ZAND, matig fijn, zwak siltig, matig humeus	grijsbruin	scherp	<i>opmerking</i> : puin, pijpenkop
150 ZAND, matig fijn, zwak siltig, sterk humeus	zwart	geleidelijk	<i>opmerking</i> : moerig
180 ZAND, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus	zwartgrijs	geleidelijk	<i>zandsortering</i> : goed, AE-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand
200 ZAND, matig fijn, zwak siltig	bruin	geleidelijk	<i>zandsortering</i> : goed, B-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand
220 ZAND, matig fijn, zwak siltig	geel (donker)		C-horizont, <i>boring beëindigd</i> : ja

boring 2 Edelman

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	<i>opmerkingen</i>
110 ZAND, matig fijn, zwak siltig, matig humeus	grijs bruin	scherp	<i>bodemkundige interpretatie</i> : bouwvoor
160 Veen, mineraalarm	bruin	scherp	<i>opmerking</i> : veel takjes
200 ZAND, matig fijn, zwak siltig	geel (donker)		<i>zandsortering</i> : goed, C-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand, <i>boring beëindigd</i> : ja

boring 3 Edelman

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	<i>opmerkingen</i>
50 ZAND, matig fijn, zwak siltig, matig humeus	grijsbruin	scherp	<i>bodemkundige interpretatie</i> : opgebracht
100 Veen, mineraalarm	zwart	scherp	
120 ZAND, matig fijn, zwak siltig	bruin	geleidelijk	<i>zandsortering</i> : goed, B-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand
150 ZAND, matig fijn, zwak siltig	geel		C-horizont, <i>boring beëindigd</i> : ja

boring 4 Edelman

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	<i>opmerkingen</i>
110 ZAND, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus	grijszwart	scherp	<i>bodemkundige interpretatie</i> : opgebracht
150 Veen, mineraalarm	bruinzwart	scherp	
170 ZAND, matig fijn, zwak siltig	bruingrijs	geleidelijk	<i>zandsortering</i> : goed, C-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand
200 ZAND, matig fijn, zwak siltig	geel		<i>zandsortering</i> : goed, C-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand, <i>boring beëindigd</i> : ja

boring 5 Edelman

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	<i>opmerkingen</i>
80 ZAND, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus	grijszwart	geleidelijk	<i>bodemkundige interpretatie</i> : opgebracht
110 ZAND, matig fijn, zwak siltig, sterk humeus	grijszwart	scherp	<i>opmerking</i> : moerig
125 ZAND, matig fijn, zwak siltig	geelgrijs	geleidelijk	<i>zandsortering</i> : goed, E-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand
150 ZAND, matig fijn, zwak siltig	bruin	geleidelijk	<i>zandsortering</i> : goed, B-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand
170 ZAND, matig fijn, zwak siltig	bruingeel		<i>zandsortering</i> : goed, C-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand, <i>boring beëindigd</i> : ja

boring 6 Edelman

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	<i>opmerkingen</i>
10 ZAND, matig fijn, zwak siltig	bruingrijs	scherp	<i>bodemkundige interpretatie</i> : bouwvoor
60 ZAND, matig fijn, zwak siltig	geel	scherp	<i>opmerking</i> : puin, verharding
95 ZAND, matig fijn, zwak siltig	bruingrijs	scherp	<i>opmerking</i> : puin spikkels
120 ZAND, matig fijn, zwak siltig, sterk humeus	grijszwart	scherp	<i>opmerking</i> : moerig
150 ZAND, matig fijn, zwak siltig	bruingrijs	geleidelijk	<i>zandsortering</i> : goed, EB-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand
175 ZAND, matig fijn, zwak siltig	geel		<i>zandsortering</i> : goed, C-horizont, <i>geologische interpretatie</i> : dekzand, <i>boring beëindigd</i> : ja

Bijlage 2 Overzicht van de
onderzoekslocatie,
boorpuntenkaart